

RICHTLIJN DISCRIMINATIE

Discriminatie aan de orde stellen is niet makkelijk, wel noodzakelijk.

Niet alleen omdat discriminatie verboden is, maar omdat ervaren discriminatie heel ongrijpbaar is.

Het kan zorgen voor een onveilige sfeer in de school en invloed hebben op leerresultaten en werkplezier. Of iets discriminatie is of niet, is niet altijd zeker. Mensen twijfelen soms of ze wel gediscrimineerd zijn. Hetzelfde geldt voor de 'dader'. Ook al is het niet je bedoeling om te discrimineren, het kan zijn dat de leraar handelt op basis van onbewuste vooroordelen en stereotypen en daardoor prestaties van leerlingen beïnvloedt.

Dit protocol beschrijft hoe de school optreedt bij discriminatie en hoe ze preventief handelt ter voorkoming.

DEFINITIES

Artikel 1 van de Grondwet

“Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan”.

Het Wetboek van Strafrecht Artikel 90

“Onder discriminatie of discrimineren wordt verstaan elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op andere terreinen van het maatschappelijk leven, wordt tenietgedaan of aangetast”.

Uitgaande van de Nederlandse wet zou je discriminatie dus kunnen omschrijven als het onterecht maken van onderscheid waardoor iemand tekort wordt gedaan.

In het Wetboek van Strafrecht worden de volgende handelingen strafbaar gesteld:

- Discriminerende belediging;
- Aanzetten tot discriminatie van groepen mensen;
- Verspreiden van materiaal met discriminerende inhoud;
- Deelnemen aan een organisatie met een discriminerend karakter;
- Met opzet discrimineren in uitoefening van ambt, beroep of bedrijf (=misdrijf);
- Niet opzettelijk discrimineren in uitoefening van ambt, beroep of bedrijf (=overtreding).

Scholen zijn verplicht discriminatie tegen te gaan. Dit is vastgelegd in de Grondwet.

- Artikel 1 – Gelijke behandeling en discriminatieverbod
- Artikel 6.1 – Vrijheid van godsdienst en levensovertuiging
- Artikel 23 – Vrijheid van Onderwijs en eerbiediging van godsdienst en levensovertuiging

FEITELIJKE DISCRIMINATIE VERSUS ERVAREN DISCRIMINATIE

Er wordt gesproken van feitelijke discriminatie wanneer artikel 1 van de grondwet en/of artikel 90 van het Wetboek van Strafrecht wordt overtreden.

Wanneer er geen sprake is van een wettelijke overtreding, maar iemand zich toch gediscrimineerd voelt (bijvoorbeeld omdat iemand zich onterecht negatief bejegend voelt of het idee heeft ongelijk behandeld te worden), dan wordt gesproken over ervaren discriminatie.

Uitsluitend feitelijke discriminatie is strafbaar.

Desalniettemin dient ook ervaren discriminatie serieus genomen te worden, omdat:

- Ervaren discriminatie gepaard kan gaan met feitelijke discriminatie;
- Duidelijk moet worden dat er geen sprake is van feitelijke discriminatie wanneer dit het geval is;
- Reeds de ervaring van discriminatie een signaal is dat de sociale veiligheid in het geding is.

PREVENTIE DISCRIMINATIE

In onderstaande preventie checklist staat beschreven welke handelingen we uitvoeren ter voorkoming van discriminatie in de school.

- Onze gedragscodes en schoolregels hebben een preventieve functie. De regels vormen een leidraad voor ons gedrag. In de gedragscode staat onder andere omschreven wat de gedragscode voor leerlingen en medewerkers is om discriminatie te voorkomen.
- We kennen onze leerlingen goed en zijn geïnteresseerd in wat ze meemaken. We zijn sensitief voor reacties en signalen en maak discriminatie bespreekbaar in de les.
- We stimuleren samenwerking en zorgen ervoor dat leerlingen samenwerken in afwisselende groepjes. Wanneer leerlingen die van elkaar verschillen in sekse, seksuele oriëntatie, afkomst en religie samenwerken aan een gemeenschappelijk doel, dan is dat een effectieve manier om vooroordelen te verminderen.
- We zetten in op een gezamenlijke groepsidentiteit: Op deze school of in deze klas hoort iedereen erbij.
- We gaan ervan uit dat ieder mens eigen opvattingen heeft en spreken niemand aan op sekse, seksuele oriëntatie, religie of afkomst. Het doet er niet toe wat iemand 'als moslim', als 'vrouw', of als 'homoseksueel' vindt. Het doet ertoe wat iemand als individu vindt.
- We spreken ons uit tegen discriminatie en voor de gelijkheid van mensen. We grijpen in bij uitingen van discriminatie, racisme of uitsluiting.
- De vertrouwenspersoon vervult een rol als het gaat om signaleren van, voorkomen en omgaan met discriminatie als vorm van ongewenst gedrag. Leerlingen en ouders kunnen hier terecht wanneer ze een discriminerende uitspraak of situatie willen melden of een klacht willen indienen. Elke klacht of melding is aanleiding om te kijken hoe het beter kan en of het schoolbeleid aangepast moet worden.

STAPPENPLAN BIJ DISCRIMINATIE

Bij discriminatie kunnen zowel diverse slachtoffers als daders betrokken zijn. In verschillende situaties kunnen verschillende adviezen en stappen worden gevolgd. Hier volgen enkele tips en adviezen.

DE VERONDERSTELD GEDISCRIMINEERDE LEERLING:

- Serieus nemen en naar hem luisteren;
- Vaststellen of er sprake is van feitelijke of ervaren discriminatie;
- Samen met de leerling werken aan een oplossing;
- Zorg voor een vervolgggesprek.

DE FEITELIJK DISCRIMINERENDE:

Discriminerende leerling

- Normen en waarden van de school benoemen, bespreken welke gedrag van leerlingen op school verwacht mag worden;
- Empathie teweegbrengen;
- Samen met de leerling bespreken wat deze zelf nodig heeft om niet te hoeven discrimineren;
- Samen met de leerling werken aan een oplossing;
- Specifieke afspraken maken en consequenties daaraan verbinden;
- Laten weten welke stappen er zullen worden ondernomen om het discrimineren te laten stoppen;
- Zorgen voor een vervolgggesprek.

Discriminerend personeel

- Bij discriminatie door personeel wordt het personeelslid door de directie uitgenodigd voor een gesprek. Bij het herhaaldelijk overtreden van de gedragsregels wordt melding gemaakt bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of en zo ja welke disciplinaire maatregelen er worden genomen.

Schorsing en verwijdering

Bij discriminatie door vrijwilligers, stagiaires, ouders/verzorgers en/of leerlingen worden deze door de directie uitgenodigd voor een gesprek. Bij herhaaldelijke overtreding van de gedragsregels wordt melding gemaakt bij het bestuur, dat vervolgens bepaalt of en zo ja welke disciplinaire maatregelen er worden genomen. In het uiterste geval kan hierbij worden gedacht aan schorsing of verwijdering van betrokkene tot de school en het schoolterrein

DE OUDERS VAN DE GEDISCRIMINEERDE EN VAN DE DISCRIMINERENDE LEERLING:

- Alle zorgen serieus nemen en naar de ouders luisteren;
- Ouders informeren over de gekozen aanpak;
- Samen met de ouders werken aan een oplossing;
- Ouders op de hoogte houden van de voortgang;
- Zorg voor een vervolgggesprek.

DE KLASGENOTEN:

- Empathie teweegbrengen;
- Samen met de klasgenoten bespreken welk aandeel eenieder speelt bij het probleem;

- Samen met de klasgenoten bespreken welk aandeel eenieder speelt bij de oplossing;
- Samen met de klasgenoten werken aan een oplossing;
- Zorgen voor een vervolgesprek.

ADMINISTRATIEVE PROCEDURE

Discriminatie kan gemeld worden bij:

- Klachtencommissie van de school
- Vertrouwensinspecteur van het onderwijs
- College Rechten voor de Mens
- Antidiscriminatiebureaus in de gemeente
- Meldpunt internet Discriminatie MiND
- Discriminatie.nl.
- Discriminatie telefonisch melden op 0900 - 2 354 354.

Het doen van aangifte

Wanneer de feitelijke discriminatie geschaard kan worden onder discriminerende belediging, dan kan de gediscrimineerde leerling aangifte doen bij de politie.

Als de gediscrimineerde leerling aangifte doet, is het noodzakelijk om hem daarbij te ondersteunen, onder andere door bewijsmateriaal te overhandigen aan de politie en eventuele getuigen te bewegen tot het afleggen van een verklaring.

Probeer als het even kan neutraal te blijven als school in een dergelijk conflict.

Incidentenregistratie

Het incident wordt beschreven in het incidentenregistratiesysteem van de RI&E door de preventiemedewerker of de schoolleiding en indien van toepassing in het leerlingvolgsysteem.

HULPMOGELIJKHEDEN

Slachtofferhulp.nl

Kinderrechten.nl

Slachtofferwijzer.nl